

ENW'R PWYLLGOR CRAFFU	PWYLLGOR CRAFFU CYMUNEDAU
DYDDIAD Y CYFARFOD	10fed o HYDREF, 2017
TEITL	Archwiliad yr Asiantaeth Safonau Bwyd ar Wasanaethau Gorfodi Cyfraith Bwyd Cyngor Gwynedd, 22ain i 26ain o Chwefror 2016.
AWDUR	DAFYDD WILLIAMS, PENNAETH ADRAN AMGYLCHEDD
AELOD CABINET	Y CYNGHORYDD DAFYDD MEURIG
PWRPAS	Diweddariad i'r Pwyllgor parthed y cynnydd a wnaethpwyd i gyfarch anghenion a restrir mewn cynllun gwella a gafodd ei gyhoeddi yn dilyn archwiliad o'r Uned Lles.

1. CEFNDIR

- 1.1 Mae'r Asiantaeth Safonau bwyd (ASB) yn cynnal rhaglen o archwiliadau i asesu darpariaethau gorfodaeth cyfraith bwyd mewn cynghorau yng Nghymru ar gylich 3 blynedd neu fwy. Mae'r archwiliadau yn canolbwyntio ar holl agweddau'r ddarpariaeth .
- 1.2 Yn ogystal â chynnal archwiliadau rhaglunedig bydd yr ASB ar brydiau yn cynnal archwiliadau manwl o agweddau sbesiffig darpariaeth gorfodaeth cyfraith bwyd Cynghorau. Fe fu iddynt gwblhau archwiliad manwl diwethaf yng Nghyngor Gwynedd dros ddeuddydd y 6ed a 7 fed o Fawrth 2014.
- 1.3 Cafodd ymdrechion y gwasanaeth i fynd i'r afael ar ddiffygion a fanylir yn yr archwiliad manwl diwethaf ei graffu gan y pwyllgor cymunedau ar y 1/10/14 a 21/5/15.
- 1.4 Cynhaliodd yr ASB archwiliad llawn o drefniadau gorfodi cyfraith bwyd Cyngor Gwynedd dros bum diwrnod o'r 22ain o Chwefror i'r 26ain o Chwefror flwyddyn ddiwethaf (2016).
- 1.5 Pwrpas yr ymchwiliad oedd asesu cydymffurfiaeth y Cyngor a'r Safon Gorfodaeth Cyfraith Bwyd a Bwyd Anifeiliaid a gafodd ei gyhoeddi gan yr ASB, fel rhan o'r cytundeb fframwaith a'r rheolau swyddogol bwyd anifeiliaid a bwyd gan lywodraethau lleol (2010).

- 1.6 Yn yr archwiliad dan sylw bu i dri swyddog o'r ASB fynychu swyddfa'r Cyngor yn Nolgellau am bum niwrnod gan archwilio cofnodion, holi swyddogion a chynnal ymweliadau o fusnesau bwyd ar y cyd gyda swyddogion.
- 1.7 Derbyniwyd adroddiad terfynol yr ASB yn dilyn yr archwiliad llawn (22/2/16-26/2/16) ar y 14/2/17. Mae'r adroddiad yn cynnwys 34 argymhelliad i'r Cyngor gyfarch ac un gydnabyddiaeth o ymarfer dda. Ceir copi o'r adroddiad yn Atodiad 1.
- 1.8 Fel rhan o'r broses bu i'r gwasanaeth ddarparu cynllun yn manylu sut byddem yn cyfarch y 34 argymhelliad . Cafodd y cynllun ei gyhoeddi'r un amser a'r adroddiad llawn yr ASB ac mae fersiwn cyfredol wedi ei atodi.

2. ADRODDIAD ASIANTAETH SAFONAU BWYD AR WASANAETHAU GORFODAETH CYFRAITH BWYD CYNGOR GWYNEDD, 22-26/2/16

- 2.1 Mae adroddiad yr ASB yn adnabod diffygion / anghenion yn y meysydd canlynol;
- i) Cynllun Gwasanaeth Blynnyddol
 - ii) Awdurdodiadau Swyddogion
 - iii) Nifer y Swyddogion sydd ar gael i gwblhau'r gwaith.
 - iv) Cadw a chynnal cofnodion
 - v) Cynnal ymyraethau yn unol â'r canllawiau yn nhermau nifer ac amllder.
 - vi) Manylion yn ymwneud ag adnoddau a chymhariaeth perfformiad
 - vii) Cyfathrebu / cysylltu drwy drefn Awdurdodau Cynradd.
 - viii) Gweithdrefnau
 - ix) Polisi Gorfodaeth
- 2.2 Yn dilyn derbyn drafft o'r adroddiad aethpwyd ati i lunio cynllun ar gyfer ymdrin â'r anghenion a restrwyd.
- 2.3 Mae'r Gwasanaeth wedi cwrdd â 21 o'r argymhellion hyd yma.
- 2.4 Mae'r gwaith i gwrdd â 13 argymhelliad yn parhau. Bydd cwrdd â 5 o'r rhain yn llawn ond yn bosib drwy gyfeirio mwy o adnodd i'r gwasanaeth.
- 2.5 Gan gyfeirio at y cynllun gweithredu yn Atodiad 2, y pum argymhelliad (yn unol â'u cyfeirnod yn y cynllun) ydyw: 5.10 (iii), 7.26 (i) 7.26 (ii), 7.46 (i) a 7.46 (ii)
- 2.6 Mae'r pum argymhelliad yn ymwneud a sicrhau adnodd digonol yn nhermau nifer o swyddogion, cynnal ymyraethau mewn busnesau bwyd yn unol ag amserlen benodedig ac yn unol â gofynion y cod cyfraith bwyd.

- 2.7 Gyda'r adnodd sydd ar gael nid oes modd cynnal canran o'r ymyraethau oddi fewn amserlen y cod nac ychwaith sicrhau fod rhai ymyraethau yn cwrdd â holl ofynion y cod. Golyga hyn nad yw rhai busnesau yn derbyn archwiliad am gryn amser gyda'r potensial eu bod yn gweithredu mewn modd anghyfreithlon ac yn peri risg i iechyd cwsmeriaid.
- 2.8 Golyga hyn hefyd nad yw'r Cyngor yn cwrdd â'i oblygiadau dan y cynllun fframwaith. Lle dyfarnir fo methiannau'r Cyngor yn ddigon difrifol gall Llywodraeth Cymru ymyrryd yn rheolaeth y gwasanaeth.
- 2.9 Disgwylir y byddwn wedi cwblhau mwyafrif y gwaith a fanylir yn y cynllun gwella erbyn 1/12/17.

3. CASGLIAD

- 3.1 Wedi i'r Asiantaeth Safonau Bwyd gynnal archwiliad llawn o ddarpariaeth gorfodaeth cyfraith bwyd y Cyngor ym mis Chwefror 2016 aethpwyd ati i gynnal gwelliannu oedd yn cyfarch y diffygion adnabuwyd yn yr archwiliad.
- 3.2 Ym mis Chwefror eleni bu i'r Asiantaeth gyhoeddi adroddiad terfynol o ganlyniadau'r ymchwiliad ynghyd a chynllun gwella'r Cyngor.
- 3.3 Rydym eisoes wedi mynd i'r afael a mwyafrif yr argymhellion ond mae'r gwaith i gwblhau nifer ohonynt yn parhau.
- 3.4 Bydd yr ASB yn ail ymweld â'r Cyngor i asesu cydymffurfiaeth gyda'r cynllun gwella. Ni wyddwn pryd fydd yr ymweliad hwn yn cael ei gynnal.

